

Descripció de la varietat

Pinya de col és el terme amb què es denomina a Eivissa i Formentera la coliflor. Aquesta varietat de pinya de col forma un corimbe blanc, gran i compacte, cobert parcialment o totalment per les fulles internes, que el protegeixen de la rosada i l'afectació per fongs com l'alternària. Les fulles externes són grosses i ondulades al marge, d'un color verd grisós. Es tracta d'una planta que sovent fa un metre de diàmetre. Se sembra a l'agost i setembre, es trasplanta al setembre i octubre, i es recull cinc mesos després (140 dies), entre gener i març, fins que comença a arribar la calor. El marc de plantació és de 80 x 80 cm.

La pinya de col és present en un dels plats tradicionals eivissencs més típics, l'arròs amb gerret frit i pinya de col, la qual cosa constata que era una hortalissa àmpliament cultivada a l'illa d'Eivissa. Malgrat ser molt rústica (no presenta problemes de conreu) i saborosa, aquesta varietat ha estat totalment desplaçada per les pinyes de col comercials. El seu cultiu és vestigial, fins i tot en els horts familiars, fet que el situa en risc elevat d'extinció, com moltes altres varietats locals eivissenques.

Origen de la varietat

Tradicionalment s'ha cultivat a les illes Pitiüses. Pinya de col és el terme amb què es denomina a Eivissa i Formentera la coliflor. Aquesta varietat de pinya de col forma un corimbe blanc, gran i compacte, cobert parcialment o totalment per les fulles internes, que el protegeixen de la rosada i l'afectació per fongs com l'alternària. Les fulles externes són grosses i ondulades al marge, d'un color verd grisós. Es tracta d'una planta que sovent fa un metre de diàmetre. Se sembra a l'agost i setembre, es trasplanta al setembre i octubre, i es recull cinc mesos després (140 dies), entre gener i març, fins que comença a arribar la calor. El marc de plantació és de 80 x 80 cm.

La pinya de col és present en un dels plats tradicionals eivissencs més típics, l'arròs amb gerret frit i pinya de col, la qual cosa constata que era una hortalissa àmpliament cultivada a l'illa d'Eivissa. Malgrat ser molt rústica (no presenta problemes de conreu) i saborosa, aquesta varietat ha estat totalment desplaçada per les pinyes de col comercials. El seu cultiu és vestigial, fins i tot en els horts familiars, fet que el situa en risc elevat d'extinció, com moltes altres varietats locals eivissenques.

Segons l'Enciclopèdia d'Eivissa i Formentera, existia diversitat de varietats de pinya de col, que permetien obtenir una recol·lecció esglaonada des de l'estiu fins a la primavera. Algunes d'aquestes varietats pitiüses són la Santa Catalina o Catalina, bola de neu, Tots Sants (més primerencs), Nadal (recol·lecció hivernal) i tardana de Quaresma (que es recollia entre abril i març).

Usos i coneixements

Consum humà

La pinya de col es cultivava per a consum humà. Es consumia la inflorescència crua, bullida o fregida, tot i que també s'aprofitaven les fulles. És present en plats tradicionals eivissencs, com ara la pinya de col ofegada o el popular arròs amb gerret i pinya de col. A Formentera és típic el tradicional arròs amb bacallà i pinya de col.

Observacions

Aquesta varietat prospectada l'any 2014 a Benimussa, i de la qual no se sap denominació varietal específica, és l'única que s'ha trobat a les Pitiüses fins al moment.

Caràcters morfològics de la varietat

Planta	
Mida	Gran
Longitud del peu	Intermèdia
Fulla	
Port	Semierecte
Forma	El·líptica
Marge de la fulla	Sencer
Pruïna (component ceri que cobreix les fulles)	Intermèdia
Color (amb pruïna, si n'hi ha)	Verd gris
Torsió de l'àpex	Absent o molt feble
Forma de la secció transversal	Còncava
Rugositat	Absent o molt feble
Plisat	Feble
Ondulació de la vora	Present
Grau d'ondulació de la vora	Fort
Marcat del nervi principal	Intermedi
Longitud del pecíol	Llarg

Forma de l'extremitat	Rodona
Capça	
Cobertura de la capça per les fulles interiors	Parcialment coberta
Mida en relació a la mida de la planta	Mitjana
Forma en secció longitudinal	El·líptica mig aplatada
Curvatura superior	Intermèdia
Color	Blanc
Coloració antociànica	Absent
Protuberàncies	Intermèdies
Granulació	Intermèdia
Vellositat	Absent (gra dur)
Compacitat	Forta
Precocitat	Tardana